

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ความเชื่อของชาวบ้านโคกมอนที่มีต่อพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดโคกมอนเป็นความเชื่อหรือพิธีกรรมแบบชาวบ้านนั้นนิยมทำกันในโอกาสต่างๆ เพื่อต่อดวงชะตาชีวิตให้ ยืนยาวสืบไปถึงแม้ว่าทางสังคมบ้านเมืองจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็ตามแต่พิธีกรรมสืบชะตาของชาวล้านนาไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไปตามกระแสของโลก ปัจจุบันนี้ความเชื่อหรือพิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุทุกคนยังมีความเชื่อถือและปฏิบัติ สืบทอดกันอยู่ อีกทั้งยังแพร่กระจายไปสู่สังคมอื่นเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปไม่ใช่แต่เฉพาะในดินแดนภาคอีสานเท่านั้น

๕.๕.๑ ความเชื่อของชาวบ้านโคกมอนที่มีต่อคณะสงฆ์วัดบ้านโคกมอนในพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุ

จากการศึกษาเรื่องความเชื่อของชาวบ้านโคกมอนที่มีต่อคณะสงฆ์วัดบ้านโคกมอนในพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุ พบว่าชุมชนชาวบ้านโคกมอนทุกวันนี้ ส่วนใหญ่จะมีความเชื่อในเรื่องโชคลาภหรือดวงชะตา เเคราะห์ดี เเคราะห์ร้าย ชอบดูฤกษ์ดีดูยามดี เชื่อในคำทำนายทายทักเป็นต้น เพราะวิถีชีวิตของชาวบ้านในปัจจุบัน ถือว่าเป็นวิถีชีวิตของชาวพุทธ ถ้าจะให้ป็นชาวพุทธที่แท้จริงควรที่จะต้องปฏิบัติโดยการสวดมนต์ได้ถูกต้องจึงจะถือว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริง แต่ชาวบ้านโคกมอนยังขาดในการปฏิบัติคือมีแต่ความเชื่อแต่ยังไม่ปฏิบัติอย่างจริงจัง เมื่อชาวบ้านโคกมอนมีความเชื่อในเรื่องของการสวดมนต์เช่นนี้แล้วชาวบ้านยังเชื่ออีกว่าการสวดมนต์ยังสามารถป้องกันภัย ปรามมาร บันดาลโชคลาภ ทั้งยังสามารถต่ออายุได้อีกด้วย ทั้งหมดนี้เป็นอนุภาพของการสวดพระปริตรตามความเชื่อของชาวบ้านโคกมอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในพระพุทธศาสนาและศึกษาคุณค่าของการสวดมนต์เพื่อทำให้อายุยืนและศึกษาผลของการสวดมนต์ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาชุมชนบ้านโคกมอนมีความเชื่อในเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติจะเห็นได้จากปรากฏการณ์และ การแสดงออกเป็นกิจกรรมพิธีกรรมตามประเพณีต่างๆ ของชุมชน เช่น การทำบุญต่ออายุ ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ทำต่อเนื่องสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันเพื่อเป็น

การยึดเหนี่ยว จิตใจของคนในชุมชนให้เกิดความเป็นสิริมงคล เกิดขวัญและกำลังใจในการดำรงชีพ ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ยังคงยึดถือเป็นประเพณีสืบทอดต่อกันมาและมีการรักษาไว้ ปัจจุบันพิธีกรรมดังกล่าวจะมีชาวบ้านเข้าร่วมมากขึ้นแต่ผู้อาวุโสในชุมชนได้พยายามสืบทอด รักษา ประเพณีไว้โดยการถ่ายทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังในรูปแบบของพิธีกรรมและกิจกรรมในชุมชน สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้จากการสังเกตจะเห็นได้ว่าชุมชนบ้าน โคมอนยังนิยมนำพิธีกรรมพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุมาใช้กันอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นด้วย การจัดพิธีกรรมของชาวบ้านโคมอนส่วนมากจะจัดกันตามในวาระหรือโอกาสที่เหมาะสม และสามารถจัดได้ทุกโอกาส หรือเมื่อครอบครัวมีความพร้อมในการจัดทำพิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของชาว ก็มักจะจัดกันขึ้นในช่วงทำบุญขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน เลื่อนยศตำแหน่ง ฯลฯ การจัดทำ พิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุสามารถทำได้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง ผู้ใหญ่หรือเด็กก็เข้าร่วมพิธีกรรม นี้ได้ ส่วนเครื่องอุปกรณ์พิธีเหมือนกันทุกอย่าง ต่างกันก็เพียงแต่ฐานะความเป็นอยู่ทาง ครอบครัวยุคนั้นๆ ใครมีฐานะดีก็จัดพิธีกรรมที่ยิ่งใหญ่เชิญแขกต่างบ้านต่างชุมชนหรือผู้ใหญ่ที่เรา ให้ความเคารพนับถือมาร่วมงาน ถ้าฐานะทางครอบครัวยากจนก็จัดเฉพาะภายในครอบครัวหรือ ญาติพี่น้อง ให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ส่วนมากการจัดทำพิธีกรรมมักจะจัดในเวลาเช้าตรู่หรือตอนสาย จะไม่นิยมจัดทำพิธีในช่วงบ่ายเพราะชาวบ้านเชื่อว่าดวงชะตาชีวิตจะตกตามดวงอาทิตย์อันเป็นอัปมงคลส่วนสถานที่ที่เป็นจุดสำคัญอีกทางหนึ่ง การจัดพิธีกรรมในสมัยก่อน มักจัดขึ้นที่บ้านไม่ยกกรบกวณสถานที่ที่วัดเพราะเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนให้ความเคารพนับถือ เกรงว่าจะไปเหยียบหินดินทรายภายในวัดออกมาและบางครั้งบางทีได้หยิบของวัดมาใช้ทำตกแตกเสียหาย กลัวว่าจะเป็นบาปกรรมอันหนักติดตัวไป ดังนั้น จึงนิยมจัดทำพิธีกรรมที่บ้านและเป็นการทำบุญบ้านไปในตัวอีกทางหนึ่งด้วย ปัจจุบันนี้นิยมทำพิธีกรรมกันในวัดมากกว่าเพราะชาวบ้านหรือคนในครอบครัวพร้อมแล้วก็พากันมาทำที่วัดและเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในครอบครัวและชุมชนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

๕.๕.๒ การประกอบพิธีกรรมการสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดบ้านโคมอน

จากการศึกษาเรื่องการประกอบพิธีกรรมการสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดบ้านโคมอน พบว่าวัดโคมอนเริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๕๔ จนถึงปัจจุบันนี้ ปี ๒๕๕๕ ได้มีเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือ พระมหาสมพงษ์ จิตปัญโญ ท่านได้จัดกิจกรรมต่างๆมากมายขึ้นภายในวัด และยังมีส่วนสำคัญในการประกาศพระศาสนาของท่านเป็นพระนักเทศน์ทำให้บุคคลที่ยังไม่นับถือพระพุทธศาสนาเข้ามานับถือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากในพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุสามารถจะขับไล่ความตายได้หรือไม่และหากทำได้จะทำได้อย่างไรผู้มีความสงสัยจึงได้พากัน

สืบค้นกลไกของการปฏิบัติงานของพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุ แต่ดูเหมือนว่าคนผู้ซึ่งได้เข้าร่วมพิธีกรรมจะได้รับผลตามความเชื่อในประสิทธิภาพของพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุบ้าง ผู้ที่ปรารถนาจะรู้ว่า ภายใต้อาณัติเช่นใด พิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุจึงมีผลและไม่มีผล การแสวงหาคำตอบพร้อมกับคำอธิบายทางประเพณีนิยมที่ได้ให้ไว้ แสดงให้เห็นว่า พิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุ ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ประกอบขึ้นในช่วงเวลาที่วิกฤติ ที่ผู้มีความต้องการพ้นทุกข์ที่กำลังประสบต่างก็ต้องการที่จะเข้าร่วมพิธีกรรมจึงได้มีการจัดสถานที่นิมนต์พระผู้เป็นเจ้าพิธี รวมถึงการจัดแต่งเครื่องต่างๆ ในการทำพิธีเมื่อจัดแต่งเสร็จแล้วก็จะมีการสวดพระปริตรตามที่พระภิกษุท่านได้เล่าเรียนมาในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมประเพณีโดยอาศัยกลไกทางด้านพิธีกรรมกระบวนการปฏิบัติโดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีไปยังอนุชนรุ่นหลังโดยการพาไป ศึกษาดูงานการประกอบพิธีกรรมงานประเพณีต่างๆ เช่น จลองกุฎิ วิหาร เข้าพรรษา ออกพรรษา ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีเพื่อเป็นการย้ำเตือนให้อนุชนได้รักและห่วงแหนวัฒนธรรมประเพณีของตนซึ่งจะเป็นแนวทางนำไปสู่การรักษาประเพณีต่อไป ชุมชนบ้านโคกมอนประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย และมีความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา เชื่อในพิธีกรรมอันเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจมาจนถึงปัจจุบัน ศาสนาและพิธีกรรมจึงเป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวของชุมชนได้เป็นอย่างดียิ่ง พิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุเป็นพิธีกรรมที่มีประวัติและความเป็นมาอย่าง ยาวนานดังนั้นจึงเป็นเหตุให้มีการพระปริตรของชาวบ้านโดยอาศัยพระพุทธรูป พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ชาวบ้านจึงได้นำเอาไม้ค้ำมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวประกอบพิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุ เป็นเครื่องรองรับทางจิตใจให้มีความมั่นคง ในเครื่องประกอบพิธีจะมีอุปกรณ์มากมายหลายอย่าง เช่น ไม้ค้ำ หน่อกล้วย หน่ออ้อย รูป เทียน ดอกไม้ ด้ายสายสิญจน์ ช่อตุง กระบองน้ำ กระบองทราย หมากร พลุ ผ้าขาว ผ้าแดง เป็นต้น สิ่งของเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องสักการบูชาที่สำคัญใน พิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุแทบทั้งสิ้น

พิธีกรรมที่ชาวบ้านจัดขึ้นแล้ว นิมนต์พระภิกษุสงฆ์เข้าร่วมในพิธีด้วยเพื่อความเป็นสิริมงคลและมิ่งขวัญกำลังใจ เช่น การทำบุญ วันเกิด การทำบุญแต่งงานการทำบุญต่ออายุขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ ตามความเป็นจริงแล้วศาสนพิธี มีความสำคัญทางศาสนา คือ เป็นเพียงเปลือกกระพี้ที่ห่อหุ้มลำต้นหรือเสมือนกิ่งก้านใบที่ช่วยให้ ลำต้นแก่นแกนดำรงอยู่ได้ ดังนั้น ศาสนพิธีจึงมีผลในการสร้างศรัทธา ความเลื่อมใส เป็นเอกลักษณ์ สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว เป็นการส่งเสริมคุณค่าทางจิตใจให้เฝที่จะปฏิบัติธรรมชั้นสูงยิ่งขึ้น จึงถือเป็นอุบายในการชักนำสู่การประกอบกุศลกรรมได้เป็นอย่างดี สำหรับพิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของชาวบ้านโคกมอนได้ปฏิบัติสืบทอดกันมานั้นเป็น พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ชุมชนบ้านโคกมอนให้ความเชื่อถือกันเป็นอย่างมากเพราะเป็น

พิธีกรรมที่ทรงคุณค่า ในด้านต่างๆ ของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเอาไว้อย่างมากมาย อาทิ ค่านิยม คติธรรม คำสอน ทางพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมในด้านอักษรและภาษาเป็น การใช้บทสวดในมนต์พิธีในการสาธยายซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ ค่านิยมของชาวบ้านโคก มอนได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้นด้านการยกย่องผู้มีความรู้ในการทำพิธีมงคลต่ออายุผู้ที่จะเป็นผู้ประกอบพิธี นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือเป็นผู้ที่เคยบวชเรียนมาก่อนเท่านั้นถึงจะเป็นผู้ ประกอบพิธีมงคลนั้นได้ ด้านวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมเป็นพิธีกรรมที่ใหญ่พิธีหนึ่งของ ชาวบ้านโคกมอน

๕.๕.๓ ผลที่ชาวบ้านโคกมอนได้จากคณะสงฆ์วัดบ้านโคกมอนในพิธีการสวดพระ ปริตรเพื่อต่ออายุ

พิธีกรรมการสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุคณะสงฆ์วัดบ้านโคกมอน อยู่ภายใต้กรอบโครงสร้าง ทางความเชื่อที่ผสมผสานกันระหว่างความเชื่อที่เป็นศาสนากับไสยศาสตร์ กล่าวคือ พิธีกรรมการ สวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดโคกมอนเป็นกุศโลบายเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ ผู้เข้าร่วมพิธี เพราะโดยสัญชาตญาณพื้นฐานของมนุษย์ลึๆ แล้ว มีความรู้สึกไม่มั่นคงต่อชีวิต เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมามนุษย์ประสบกับสิ่งที่ผิดหวังหรือพลาดหวังกับสิ่งที่ปรารถนาอยู่ บ่อยๆ จึงสูญเสียความไม่มั่นใจในการดำเนินชีวิต รวมถึงการต้องการให้ชีวิตมีความมั่นคงสูงขึ้น ขวัญและกำลังใจจากญาติพี่น้องและคนที่รู้จักเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ชีวิตได้ก้าวเดินต่อไป

ดังนั้นพิธีกรรมการสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดโคกมอนจึงมีบทบาทต่อ การเริ่มต้นความรู้สึกใหม่ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยอันเป็นสาระด้านจิตใจเป็น สำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือทำขึ้นเพื่อให้เกิดความสบายใจ เกิดกำลังใจ พิธีสวดพระปริตรเพื่อ ต่ออายุของคณะสงฆ์วัดโคกมอนจะช่วยให้สภาพจิตใจดีขึ้นเพราะได้อยู่ท่ามกลางญาติพี่น้อง คนรู้จัก และพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ทำให้ผู้มีความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัยจากความกลัวต่างๆ เมื่อผ่านพิธีแล้ว จะรู้สึกมั่นใจในการใช้ชีวิตสามารถพลิกวิกฤตเป็นโอกาส มีกำลังใจและเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิต ต่อไปได้พิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุของคณะสงฆ์วัดโคกมอนบาทในการโน้มน้าวจิตใจของผู้อยู่ อาศัย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าเมื่ออยู่อาศัยบ้านหลังนี้แล้วจะทำให้เกิดความสุขใจสมหวังและเกิด สิริมงคลต่างๆ ในชีวิต สังกศได้จากการนำแนวคิดเรื่องวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์มาสร้างความรู้สึกแก่ผู้ อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าเสาไม้ทุกต้นมีรุกขเทวดาประจำอยู่และคอยปกป้องคุ้มครอง ให้ผู้ อยู่อาศัยมีความสุขความเจริญ

ชุมชนมีความเข้มแข็ง เกิดความรักความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในชุมชน นั้นๆ พิธีกรรมทางศาสนาจะช่วยให้เกิดโชคลาภหรือป้องกันอันตรายได้และประสบ ความสำเร็จใน กิจกรรมบางอย่าง เหตุการณ์ในชาตินี้ก็แล้วแต่ผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน นอกจากนี้ยังเชื่อว่า

กรรมดีจะลบล้างกรรมชั่วไม่ได้เลย ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการตายแล้วไปเกิดใน สวรรค์ชั้นฟ้า หรือ อาจจะถึงนิพพานได้ความเชื่อในเรื่องการตัดเวรตัดกรรม จากความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมนี้ทำให้เกิด ความเชื่อเรื่องการตัดเวรตัดกรรมบูชาพระเคราะห์ มีการนิมนต์พระมาสวดทำบุญเพื่อให้อุดพ้นจากความป่วยไข้ มีความสุข มีลาภยศ หรือความสำเร็จในกิจกรรมบางอย่างในการประกอบ พิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุพุทธศาสนิกชนจะปฏิบัติตนด้วยความเคารพนับถือ สำนวณ กาย วาจา ใจ ด้วยการสำรวมความเคารพตลอดพิธีกรรม

ผลของการทำพิธีกรรมสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุอันเป็นความเชื่อถือของประชาชนซึ่ง มีมาตั้งแต่โบราณและได้ มีการสืบทอดมาเป็นเวลานานซึ่งเมื่อทำพิธีสวดพระปริตรเพื่อต่ออายุแล้ว ก็จะมีผลทำให้บ้านเมืองเกิดความร่มเย็น เป็นสุข พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์และยังเป็นการ แสดงความกตัญญูกตเวทิตอบคุณเทวดา อารักษ์พระภูมิเจ้าที่ที่ได้ช่วยปกป้องรักษาบ้านให้อุดพ้น จากภัยพิบัติและเป็นการทำให้อายุยืน เป็นการเสริมสร้างพลังทางจิตใจให้ดีขึ้นและรอดพ้นจาก เกราะภัยอันตรายใดๆ และที่สำคัญ ได้สร้างความสามัคคีขึ้นในหมู่คณะ รู้จักการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกทางหนึ่งด้วยพิธีกรรมทางศาสนาซึ่งถือปฏิบัติกันมาเป็น แบบอย่าง เป็นธรรมเนียม เป็นประเพณีสืบต่อๆ กันมา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความ สวยงาม ความพร้อมเพรียงซึ่งส่วนมากเป็นรูปแบบที่นิยม ปฏิบัติกันหลังจากมีศาสนาเกิดขึ้นมา ก่อน เช่น ศาสนาพืชมหายพระพุทธศาสนาก็เกิดขึ้นหลังจาก สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวาง หลักการไว้ตั้งแต่ตรัสรู้แล้ว

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยเรื่องนี้ยังมีประเด็นที่ควรแก่การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปซึ่งผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

๑ ควรได้มีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพและปริมาณเกี่ยวกับคนในชุมชนชาวมณฑลที่มี ต่อ สุขภาพกายและจิตของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย

๒ ควรได้มีการศึกษาวิจัยในเชิงสำรวจ เกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และความศรัทธา ของประชาชน ที่มีต่อความเชื่อในเรื่องการสวดพระปริตรมนต์ในสังคมไทยปัจจุบัน

๓ ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทสวดมนต์และการปฏิบัติเป็นกิจวัตรของชาวพุทธ ยุคปัจจุบัน

๔ ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเรื่อง พิธีการสวดมนต์เป็นความรู้ความเข้าใจ การ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของชาวพุทธในเขตเมืองและชนบท